

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia” Iosif Marshall, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la biroul administrației, (strada Măcelarilor nr. 12).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani

De preste săptămână.

Duminică și Luni 'și-a ținut adunarea în Brad, Societatea pentru fond de teatru român, cu succes deplin.

*

Vineri, în 26 Aug. c. a fost alegerea de deputat dietal în Pecica. Românii asemenea au avut candidat și au votat însuflețiti.

*

S'a început lupta mare dintre Japonezi și Ruși la Liaoyang; rezultatul nu e cunoscut încă. — Bombardarea Port-Arthurului continuă.

*

Prințul George, guvernatorul Cretei a plecat în Europa, pe la curțile domnitoare, spre a le câștiga pentru unirea Cretei cu Grecia.

Vorbirea de deschidere,

a presidentului Iosif Vulcan, ținută în Brad la adunarea societății pentru fond de teatru român.

Domnilor și doamnelor!

Temelia artei teatrale este adevărul. A reprezenta viața așa, precum este ea, cu virtuțile și viciile sale, eată misiunea scenei. Deci noi, societatea care are problema să pregătească înființarea instituției teatrale române aici în țeară, stăm în serviciul adevărului. Tot ce facem, tot ce zicem, tot ce propovăduim, are să poarte eticheta adevărului.

Ferice de noi, căroara soartea ne-a dat această însărcinare, căci a sta în serviciul adevărului este postul cel mai

cinstit. A arăta neamului din care faci parte, oglinda reală a ființei sale, în care se-și vadă toate calitățile și slăbiciunile, este cea mai importantă faptă națională. Această oglindă oferă neamului prilejul să se cunoască și astfel să știe, ce are să desvolte și ce trebuie să înlătureze.

Timpul cel mai potrivit pentru această manifestare este la adunările noastre generale, unde se întrunește o mare parte a elementelor fruntașe. Aici ni-se impune să discutăm serios starea noastră culturală, să esaminăm progresul intelectual, să relevăm părțile bune, să arătăm scăderile, și să căutăm mijloacele de îndreptare.

Să usăm deci și de această întrunire și să stăm de vorbă asupra mersului propășirii noastre. Să studiem mișcarea noastră culturală și să ne spunem părerile sincer, fără încunjur, cum ni-le inspiră conștiința, căci numai astfel putem să fim folositori națiunii, ear' nu aprobând totul de frica popularității, făcând complimente și elogii nemeritate, ca să încassăm aplausele ieftine ale vulgului nepriceput.

Intocmai cum institutele de bani își prezintă la finea anului bilanțul de profit și de pierderi: astfel avem să ne fixăm și noi cumpăna progresului și regresului. Cu cât bilanțul este mai exact, cu atât institutul e mai trainic; cu cât cumpăna noastră e mai reală, cu atât arată mai fidel stadiul, în care se află cultura românească.

Dacă ne rotim privirea în jur de noi, inima ni-se umple de bucurie, văzând progresul ce am atins. Nu-i

vorbă, stăm încă prea departe de ținta dorită, ne aflăm abia la începutul stăruinței noastre de propășire; — cu toate aceste rezultatul de până acuma trebuie să ne producă încredere; căci prin el putem să constatăm puterea de viață a elementului românesc.

Neajutați de nimeni, ba de multe ori virindu-li-se bețe în roată, Românii au pus umăr la umăr și toți într'un gând și c'un suflet au scos din sărăcia lor comoare scumpe pentru ridicarea și afirmarea ființei naționale.

Iubirea de neam este izvorul nostru mântuitor. Să ne dăm mâna, ca să nu poată fi putere în lume, care să ne înădușe sentimentul acesta. Să jurăm, că mai bine murim toți, decât să-l stîngem din pieptul nostru.

Iubirea de neam a făcut în rîndurile noastre în cei cinci-zeci de ani din urmă minuni de progres.

Priviți biserica și vă închinați avântului, ce a luat cultura preoției; cercetați instrucțiunea publică, gimnasiile și școlile — cele mai multe înființate în intervalul acesta — și strîngeți cu respect mâna profesorilor și învățătorilor, cari își fac datoria; admirați numărul mare al clasei noastre inteligente, răsărite în deceniile din urmă; lăsați inima voastră să palpitate de emoțiuni cerești, când vedeți tinerimea noastră venind cu focul sacru al entuziasmului și cu cumpăneala oamenilor, cari se pregătesc pentru știință; dar mai cu seamă aduceți tot devotamentul vostru, adorarea unui neam întreg, încântătoare cununii de Române, cari simt, vorbesc și cetesc românește.

FOITA.

Punga cu noroc și căciula fermecată.

Proză orientală, prelucrată de Silvestru Moldovan. (Urmare).

Într-o noapte, pe când Noroceea și soții său dormiau duși, ospătarul deschise ușa secretă a odăii și se viri pe ea, ca o mătă vicleană, fără să facă cel mai mic sgomot. El scotoci prin hainele străinilor și aflând la fiecare pungile cu bani, le lua la sine. Punga lui Noroceea însă cum o pipăi pe dinafară, o află că-i goală, căci, mă rog, așa-mi aduc aminte că v'am spus odată, că punga cu noroc se umplea cu câte zece galbini numai dacă viței mîna în ea. Birtarul necăjit pentru golătatea pungei, o aruncă mînios sub pat, ca pe un lucru netrebnic, apoi deschizînd ferestrele odăii, iute și degrabă se făcu nevăzut pe ușa, pe care intrase.

Mare fu uimirea oamenilor lui Noroceea, când dimineața aflară deschise în laturi ferestrele odăii și și mai mare le era ciuda și necazul, văzîndu-se jefuiți cum se cade. Dintre toți însă mai tare se necăji și spăria Noroceea — știa el și veți ști și d-voastră, oameni buni, de ce! Căci, mă rog, cine nu s'ar necăji și supăra să peardă o astfel de comoară, cum era punga cu noroc? Nu știu alții ce ar face, dar eu, 'mi-aș face capătul să se întempele una ca asta cu mine. Pasă-mi-te, de aceea nu 'mi-a dat Zina norocului și mie o așa comoară... Destul, mă rog, că caută încoace, caută încolo după pungile cu bani și după hoți, — pungile și hoții, ca 'n palmă; au perit și pace! Pe bietul Noroceea necazul și supărarea îl doborî la pat, unde cuprins de friguri trîmura ca varga. Filip, credincioșul tovarăș, îl mîngăia, zicîndu-i să aibă tărie, căci doar' au ei cai și scule prețioase; le pot vinde pe aceste și pot face atîția bani, ca să le ajungă pe drum până acasă în Cipru, unde gîndea Filip, că Noroceea are moși mari și bogății nesfîrșite. La aceste Noroceea zise, ca așa pentru sine:

— Așa-i trebuie omului! Averea-i lăcomoasă și cine-și perde averea își perde și mintea. Trebuia să aleg înțelepciunea, puterea, sănătatea, frumuseța ori viața lungă, una din aceste, pe care nu 'mi-o putea fura nime...

Filip nu pricepu rostul acestor vorbe și gîndind că Noroceea aiurează, îi dădu pace.

Într'aceea veni și birtarul în odaie și hoțul de el, se arăta foarte mirat de cele întemplate, ba încă el de cătră pădure, se apucă și certă pe servitorii lui Noroceea, zicînd, că ei sînt de vină, că n'au închis destul bine ferestrele, de au putut intra hoții și că le va arăta el, dacă din pricina lor se va strica numele bun al birtului și altele de aceste, cum e firea omului viclean și dat dracului. Apoi arătîndu-se că-i este milă de Noroceea și apropiindu-se de patul lui, îl îndrebă, că sînt mulți banii, ce i-s'au furat?

— Nu sînt tocmai așa mulți, grăi Noroceea, dar' mai mult mă doare pierderea pungei mele, în care era o bucăică de hîrtie, care pentru alții nu e de nici un preț, dar' pentru mine prețuiește nespuse de mult...

Secolul trecut s'a încheiat pentru noi Români de aici cu un progres uimitor. Înaintașii nostri ne-au lăsat o moștenire din care putem să ne asigurăm existența. Asigurarea aceasta însă are să se facă prin o muncă stăruitoare, urmând direcțiunea stabilită de dânsii, profesând principiile lor, punându-ne în serviciul altruismului, care jertfește totul pentru binele de obște.

Înaintașii nostri au avut drept steag conducător idealismul. Acesta le-a luminat calea eșirii din întunec, acesta le-a dat curaj și bărbăție, să înfrunte toate pedecile, acesta le-a înăurit bucuria triumfului.

Mult mai slabi decât noi, ei nici-odată n'au cunoscut frica; mai puțin luminați decât generațiunile actuale, ei au stabilit principii, cari au să lumineze d'apuri calea științei române; mult mai săraci decât noi, ei au întemeiat instituțiuni de cari cei de astăzi nici a visa n'am putea.

Pentru că ei au stat neconținut sub farmecul idealismului, care deschide tot nouă orizonturi, vrăjește voinței aripi înălțătoare și însuflă în vene putere la lucru; ear' noi ne depărtăm din ce în ce mai mult de acest isvor dător de viață și ne închinăm unor curente nălucitoare, cari sleesc energia, sting curajul și ucid ori-ce gândire mai înaltă.

Noul curent suride la naivitatea bătrânilor, cari au urnit niște idei gigantice și s'au jertfit pentru ele. Face haz de idealistul pripăsit în secolul acesta, ca o rămășiță a copilăriei unui neam. Enunță, că idealismul 'și-a trăit traiul 'și-a mâncat mlaiaul. Și proclamă un nou principiu conducător, căruia îi zice realism, care însă nu este decât încarnațiunea intereselor personale. Altruismul dispăre din ce în ce mai deservit, cei mai mulți își caută numai de treburile lor și ori-ce acțiune mai mare pentru ridicarea neamului e decretată imposibilă.

Protopărinții nostri trăiau în dragoste frățească și astfel înaintau. Noi suntem desbinați ca dușmanii cei mai înverșunați. În locul dragostei, s'a coțat în capul tuturor întreprinderilor noastre discordia, care omoară în germene ori-ce idee.

— Dar' ean să căutăm pe aici, prin odaie, — zise mișelul de birtar, poate să fie pe aici — și puse slugile să caute preste tot locul.

Unul din ei găsi sub pat punga cu noroc și o dădu lui Noroce, întrebându-l că nu e aceea?

— Aceasta este — zise Noroce — bine, că s'a găsit, căci cu hârtiuța din ea ne vom câștiga earăș bani, nu v'e mai supărați deloc.

Trecând astfel primejdia, Noroce se liniști, fața 'i-se înveseli și făcându-'i-se mai bine, preste câteva ciasuri se sculă din pat și plecă singur prin oraș, chipul de-a câștiga bani cu hârtiuța născocită, căci Noroce nici pentru o lume nu voia, ca cineva să știe despre puterea pungii sale. Întorcându-se la birt, dădu poruncă slugilor să se gătească de drum și plătind birtarului pentru găzduire, a doua zi des de dimineață plecară din Țărigrad, îndreptându-se spre ostrovul Cipru, care nu era tocmai departe.

(Va urma).

Am umblat prin toate centrele noastre, însă nicăieri n'am găsit armonie; clasa noastră inteligentă în tot locul e divizată în partide, cari se combat strajnic.

Să ceartă pe tema confesionalismului, pe cea a poziției sociale; pe tema naționalismului, pe cea a averii; pe tema politicii, pe cea a mișcărilor culturale; pe tema originii familiare, pe cea a rolului ce le compete; în sfârșit pe toate temele posibile și imposibile. Cearta aceasta produce urmări foarte triste. Ura în multe locuri este atât înverșunată, că tot ce propune unul este respins de celalalt și astfel nici o lucrare nu se poate înjgheba.

În toate părțile și în mijlocul tuturor cercurilor își scoate capul hydra invidiei, care cu limba ei otrăvește totul. De 'ți-ai înciripat o stăricică, te calumniază; de jertfești ceva pentru binele de obște, te acuză că vrei să fi popular; de te-ai ridicat nițel în stima publică, te terfelește; de ai isbutit să 'ți câștigi un codru de pâine, te defaimă; de ești bătrân, te bârfește; de ești tinăr, 'ți pune stavilă. Ori-ce propui, ori-ce faci, ești criticat și învinuit cu interese murdare. Nimica nu e bine, dar' nu 'ți-se spune, cum ar trebui să se facă. A dărâma tot ce clădesc alții, dar' a nu reconstrui nimica, ci a lăsa totul în ruină. Eată opera funestă a invidiei, marea boală românească.

Tablou posomorit acesta, dar' adevărat. Este mai bine să-l mărturisim pe față, căutând a-l corege, decât să-l ascundem, căci răul tănuțit tot isbucnește. (Va urma).

Alegerea din Pecica. Vineri, în 26 August c. a fost alegerea de deputat dietal în cercul Pecica. Românii 'și-au pus candidat cu program național pe tinărul Dr. George Popa, fost pretore. Afară de acesta au avut guvernamentalii de candidat pe Herczegh, ear' opoziționalii pe Zlinszky.

Din aceștia Herczegh a căpătat 802 voturi, Zlinszky 457 și George Popa 429. Neavând Herczegh majoritate absolută, va fi balotagiu (alegere nouă) între el și Zlinszky. Românii au prevăzut, că nu vor eșii, neavând majoritate de voturi, dar' cu toate acestea au pus candidat, ca să adune pe alegătorii români și să 'i dedeie la lupta de alegere. Aceasta a și succedat. La alegere Românii s'au purtat foarte brav și în bună rânduială, ceea ce o constată între altele și foaia guvernamentală »Ujság« care apoi continuă astfel:

»Firește, au căzut. (Românii cu candidatul lor. Red). Dar' pentru aceea seara au aranjat ospet groaznic la gara din Pecica. S'a adunat aci țărânul român și domnul român, și trecuți aproape în paroxism s'au îmbrățișat și au cântat cântece vesele românești. Între ei era Aurel Vlad, deputatul, vestitul Suci, și candidatul căzut George Popa.

»Cam o oră s'au însuflețit și au cântat — fără vin. Cineva a întrebat pe tinărul George Popa, de ce s'au veselit, după ce au căzut? Întrebatul a răspuns cu voce bună: »Nu e nici un rău. Pentru noi a fost aceasta o școală!

»Vreau adevărat să introduc poporul în științele de alegere.

Protestul Șașilor. Consistorul bisericei săsești din Ardeal a hotărât să înainteze guvernului un memorandum împotriva proiectului, pentru reforma învățământului popular al lui Berzeviczy. În el se va arăta cât de păgubitor este proiectul pentru școale și din punct de vedere al autonomiei bisericilor etc. Memorandumul va fi predat ministrului prin o delegație din Consistor.

Împăratul Germaniei în București. Din Berlin se întărește știrea că împăratul Wilhelm va face vizită regelui Carol în București, cătră sfârșitul lui Octomvrie.

Aceasta vizită e o onoare pentru mândra Românie și pentru familia regală română, care altcum e înrudită cu împăratul german.

Adunarea dela Brad.

— Adunarea societății pentru fond de teatru român. —

Suntem veseli a face cunoscut iubitorilor nostri cetitori, că adunarea societății pentru fond de teatru român, ținută în centrul Zărandului, în Brad, în zilele de 28 și 29 Aug. c. a fost una din cele mai succese. Desbaterile serioase și hotărârile luate, cari au dus earăș cu un pas înainte societatea spre atingerea scopului ei, vorbirile frumoase și avântate, sumele intrate la fondul societății cum și frumoasele serbări, fac cinstele celor adunați în Brad și în deosebi bravorilor Români din Zărand. Și ne pare bine, că după știrile ce am primit din Brad, la adunare și serbări au luat parte și mulțime de țărani din Zărand, cari credem, că s'au dus acasă cu cele mai bune impresii.

Înainte de ședință.

După sosirea comitetului, care a fost binevenat de dl protopop al Zărandului, Vas. Dămian și primit cu vii aclamații, publicul s'a întrunit Sâmbătă seara la așa numita seară de cunoștință în hotelul »Central«. Aici s'au ținut mai multe toaste și publicul 'și-a petrecut vesel până târziu, ascultând cu plăcere frumoasele doine naționale, trase de dibaciul lăutar Ghiuț din Abrud și banda lui.

Duminecă, în ziua de Sftă Marie, s'a serbat serviciu d-zeesc, fiind biserica plină-plinuță de public. Mulți din țărani veniți la Brad n'au încăput în biserică și ingenunchiau afară, în jurul biserice și aici își făceau rugăciunile evlavioase.

La sfârșitul slujbei dl protopop Dămian a ținut o frumoasă predică, arătând însemnătatea teatrului național.

Ședința primă.

După orele 11 s'a început ședința primă, fiind deschisă de presidentul Ios. Vulcan, pe care o publicăm în fruntea foii. Vorbirea a fost viu aplaudată de public.

După ce adunarea a fost salutăată de dl Dr. P. Opriș în numele Zărandenilor și de dl Grig Păreș, în numele »Asociațiunii«, presidentul I. Vulcan a rostit o mișcătoare cuvântare comemorativă pentru Iosif Hodoș, marele bărbat și fost primul president al Societății de teatru, care a fost de obârșie din părțile zarandene,

Adunarea exprimă sentimentul de recunoștință lui Iosif Hodoș, prin sculare

S'au ales apoi comisiile, cari se raportează în ședința a doua, anume: comisiunea pentru cenzurarea raportului general, pentru cenzurarea socotelilor și pentru înscrierea de membrii noi.

Dintre disertațiile anunțate, a cetit dl Dr. P. Oprea valoroasă ca disertație; *Intemeierea gimnaziului din Brad*, care a fost viu aplaudată.

Cu aceste s'a închis adunarea.

Banchetul și teatru.

La 2. ore d. a. a urmat banchetul în hotelul »Central«, la care a luat parte lume multă. S'au ținut mai multe toaste: pentru M. Sa regele și împăratul, pentru presidentul I. Vulcan pentru Zărândeni etc. Intre toaste amintim în deosebi al d-lui Petre Călcianu din Orșova, care a zis că fapte se facem și nu vorbe și drept probă a deschis o colectă, adunând 74 cor. pentru fond.

Duminecă seara a fost concert și reprezentație teatrală cu succes foarte bun.

Sedința a doua.

Luni a fost ședința a doua, în care au raportat comisiile. La început s'au cetit două lucrări: dl Enea Hodoș a cetit disertația sa cu titlul: *Amintiri dela școlile din Brad*, apoi Dr. Ios. Blaga: Despre gust, fiind amândouă ascultate cu plăcere.

Dl Pavel Oprea raportează, că s'au înscris 12 membri fondatori, 18 membri ordinari pe viață, 46 membri ordinari anuali. S'au încasat aproape 5 mii coroane pentru fond.

S'au primit apoi rapoartele comisiilor și alte propuneri, despre cari vom mai scrie.

Cu aceste s'a închis adunarea.

După ședințe.

Luni seara, conform programului, a fost bal cu succes deplin, ear' a treia zi, Marți, mai mulți oaspeți, însoțiți de Brădeni, au făcut o excursiune la Tebea, la mormântul lui Iancu.

Vremea.

În Europa vremea a fost schimbăcioasă, cu nori, în apus și în Rusia mai umedă, în celelalte părți uscată.

La noi zilele trecute au fost ploi și vreme recoroasă, a urmat apoi puțină căldură.

Profeție: Se pot aștepta ici-colea ploi, cu puțină schimbare în temperatură.

DIN LUME.

Anecdotarea Cretei.

Dorința Grecilor din insula Cretei este, ea se se împreună cu Grecia și se nu mai stea sub stăpânire turcească, deși aceasta e mai mult formală, de oare-ce insula are autonomie (guvernare prin sine). Aceasta dorință Cretanii 'și-au și exprimat-o prin un plebiscit. Acum prințul George, guvernatorul Cretei a plecat în Europa, spre a câștiga pentru aceasta curțile și guvernele europene.

Știri mărunte.

Se șvonește, că miniștri de externe ai Sârbiei și Bulgariei au statuit bazele alianței sârbo-bulgare în Marienbad, în fața de față a principelui Ferdinand.

Tratările dintre Tibetani și misiunea engleză au dus la înțelegere. Astfel Englezii vor părăsi Tibetul mai curând de cum se credea.

Focul din Câmpeni.

Focul din Câmpeni, care a nimicit o parte mare a înfloritoarei comune, a lăsat în urma sa pustiire și jale. Din biserica gr. cat. română, care înăuntru era împodobită foarte frumos, n'a rămas nimica, decât pereții goi, Clopotele au căzut jos și acoperite de jar, ș'au topit. Asemenea s'au nimicit școala comună gr.-or. și gr.-cat. și alte edificii publice și private, cum sunt casele fraților Cotișel, a dlui Dr. Z. Chirtop, apoteca, prăvălii etc; au ars apoi foarte multe gâlșii și porci, cari n'au putut să scape din flăcările mistuitoare. Intre cei arși sunt foarte mulți țărani de-ai noștri, oameni săraci, cari au rămas numai cu hainele de pe ei.

La stingerea focului 'și-au dat mare osteneală d-nii Teodor Orlea, funcționar de bancă, Oprea, comerciant, apoi protopretorul și pretorul cercual etc.

Pentru ajutorarea nenorociților Câmpenari s'a pornit în multe părți o lucrare de ajutorare, care va alina baremi în o mică parte suferințele celor arși.

În Sibiu, afară de ofertele ce s'au dat la redacția noastră, mai circulă o listă de colectare și precum suntem informați se va da și o producție, al cărei venit curat va fi menit ca ajutor pentru Câmpeni.

La redacția »Foi Poporului« au mai contribuit următorii:

Dr. Vas. Bologa, dir. școlii de fete 3 cor., I. Vătășan, funcț. de bancă, Nicolae Togan, prot. gr.-cat. Romul Simu, inv. pens. Victor Onișiu, comerciant, fiecare câte 2 cor. Nic. Munthiu oficial de bancă 1 cor., Dumitru Moga, angajat c. r. în Viena (prin poștă) 4 cor., La olaltă 16 cor., Transport din nr. trecut 34 cor., Total 50 cor.

Rugăm pe iubii cetitori a contribui cu ce pot, pentru sormanii arși.

APEL.

Fruntașii din Abrud au publicat următorul apel în interesul celor arși:

Comuna Câmpeni în 17 l. c. a căzut pradă flăcărilor. A ars aproape total și până în pământ, nimicindu-se în sensul strict al cuvântului tot avutul celor nenorociți.

Zeci de familii au rămas pe străde fără scut și adăpost, lipsiți chiar și de pâinea de toate zilele.

Ca martori oculari putem constata, că catastrofa e aproape fără păreche în istoria nenorocirilor.

Comuna înfloritoare din creerii munților este o ruină, care stoarce lacrimi și compătimire.

În fața acestei nenorociri este datoria noastră a tuturor, să sărim fără întârziare întru ajutorarea celor nenorociți. Apelăm deci la simțul de jertfă al tuturor, mai ales al băncilor noastre rugându-ne să binevoiască a contribui cu obolul lor la alinarea suferințelor.

Lipsa este arzătoare!

Ofertele marinoase binevoite a le trimite la adresa domnului Dr. Zosim Chirtop, avocat în Câmpeni (Topânfalva).

Abrud, 21 August.

Mihailu Orlea, Dr. Laurențiu Pop.

notar public.

advocat.

Dr. Ștefan C. Pop,

advocat.

Războiul dintre Rusia și Japonia.

Pe când scriem aceste rânduri, în războiul depărtat se dă una din cele mai crunte lupte, ce a fost cândva.

După mai multe ciocniri, Marți, în 30 August c. s'a început lupta hotărâtoare între Ruși și Japonezi, la Liaoyang. Numărul oastei rusești este de 248 mii de oameni, cu 674 tunuri, ear' Japonezii sunt 330 mii de soldați, cu 940 tunuri. O asemenea mulțime de oameni încă nu s'a încăierat nici-o dată. Lupta s'a început cu o puternică canonadă de tunuri și durează neîntrerupt și acum. A cui va fi biruința, nu se poate ști, dar' ea va hotărî mult asupra mersului mai departe a războiului.

Impresurarea Port-Arthurului continuă. Rușii se apără vitejește, din care cauză Japonezii n'au putut ocupa cetatea așa curând, cum am gândit la început.

Biblioteca „Foi Poporului“.

Vestim cu plăcere iubitorilor noștri cetitori, că zilele aceste a ieșit în tipar Nr. 2 din Biblioteca »Foi Poporului« cu titlul:

Din literatura populară română. *Doine și strigături. Culese și întocmite de Nicolae Regman.* Prețul 20 bani.

Broșura aceasta cuprinde un mare număr de *doine și strigături* din cele mai frumoase, cari sunt atât de iubite de poporul nostru.

Cărticelele Bibliotecii »Foi Poporului« sunt făcute anume pentru trebuințele țărânului român și preste tot pentru omul dela țeară. Ele vor cuprinde povestiri și întâmplări istorice naționale, poezii și povești, istorioare morale și pline de învățături etc și pe lângă cuprinsul lor felurit și folositor, ele vor avea avantajul, că vor fi foarte ieftine, așa că și cel mai sărac se 'și-le poată cumpăra și se 'și poată aduna, așa zicând pe nesimțite și cu preț de nimica, o dragălașă bibliotecă.

De aceea rugăm pe iubii cetitori a răspândi aceste cărticele pe la prietini și cunoscuții lor.

Până acum au apărut:

Nr. 1. Din vitejiile poporului românesc. Nichita Balica de Silvestru Moldovan. Movila lui Burcel de Vasile Alexandri 10 bani.

Nr. 2. Din literatura populară română. *Doine și strigături.* Culese de Nic. Regman. 10 bani.

Nr. 3. Povești. (În pregătire).

Mișcarea teatrală la noi.

Am vestit săptămânile trecute eșirea în tipar a Anuarului VII al societății pentru fond de teatru român. Acest anuar elegant cuprinde pe lângă unele vorbiri și disertații de însemnătate, date referitoare la mișcarea teatrală la noi, cum și privitoare la starea societății.

Din datele privitoare la mișcarea teatrală (reprezentării) la noi, publicate de secretarul Dr. I. Blaga, reiese, că numărul reprezentațiilor teatrale crește an de an. Astfel în anul 1903 s'au dat în diferite localități din Ardeal și Ungaria 179 reprezentațiuni teatrale, cu 28 mai multe ca în anul 1902, cu 62 ma-

multe ca în 1901, cu 67 mai multe ca în 1900, cu 106 mai multe decât în 1899 și cu 151 mai multe decât în 1898, când s'a început culegerea datelor de felul acesta.

Pe lângă numărul seratelor teatrale a sporit și numărul pieselor reprezentate. În 1903 la 179 serate, publicul a văzut 114 piese diferite.

Aceasta arată înaintare și că poporul nostru are simț și pricepere pentru reprezentațiunile de teatru.

Ce se ține de starea societății noastre teatrale, din datele publicate în anuar se vede, că această mare și vrednică societate este înfloritoare și în continuă înaintare.

Societatea e condusă de dl Iosif Vulcan, ca președinte, apoi de d-nii Virgil Onițiu vice-președinte, N. Petra-Petrescu, cassar, Dr. Iosif Blaga, secretar, George Dima, Emanuil Ungureanu și Vasile Goldiș, membrii. Comitetul mai are încă 16 membrii în diferite orașe, numiți »bărbați de încredere ai comitetului«.

Averea societății strânsă din dăruiri, taxe dela membrii, sêrbări etc. era la sfârșitul anului 1903 de coroane 331.309.47.

În biblioteca teatrală, ce se edă sub supravegherea vice-președintelui V. Onițiu, au apărut până acum 10 broșuri, cu 10 piese.

În anuar se publică și un plan de lucrare, în care se arată, că pentru pregătirea teatrului român, societatea va ave sê lucra în următoarea direcție: sê ridice pe artiștii dramatici la înălțimea chemării lor, perfecționând talentele ce se găsesc azi în mijlocul poporului nostru; sê trimită dintre acești artiști în diferite centre românești spre a însuși publicul mare românesc pentru arta dramatică; sê îngrijească de îmbogățirea unui repertoar (piese teatrale), sê caute a face educația gustului artistic și sê desvoalte interesul publicului românesc pentru cauze teatrale.

În adunarea din Brad, ce s'a ținut acum, comitetul va fi primit un nou indemn pentru a continua lucrările, ce vor duce la întemeierea teatrului român.

Adunarea „Asociațiunei” la Timișoara.

Marea adunare a »Asociațiunei« sê va ținea anul acesta în Timișoara, la 21 și 22 Sept. c. după cum am vestit la timpul sêu și am dat și ordinea de zi a ședințelor. Azi dăm programul festivităților, ce sê vor aranja cu ocaziunea această și care e următorul:

1. La 20 septembrie intîmpinarea la gară a comitetului central.

2. Tot în aceea zi sara de cunoștință și cină comună în hotelul »Principele de Coroană«.

3. La 21 Septembrie dimineața participarea la serviciul divin în biserica gr.-or. română și cea gr.-cat, română din Timișoara-Fabric.

4. La 11 ore înainte de amiază I-a ședință a adunării generale în sala mare a hotelului »Principele de Coroană«.

5. După amiază la 2 ore banchet tot în aceea sală.

6. Seara la 8 ore concert, tot în aceea sală.

7. La 22 septembrie la 10 ore înainte de amiază a II-a ședință a adunării generale.

8. Tot în aceea zi după amiază la 4 ore ședință festivă a secțiunilor științifico-literale în sala mică a hotelului »Principele de Coroană«.

9. Sara petrecere de joc în sala mare a hotelului.

În Timișoara cortele private pentru publicul care vine la adunarea generală nu stau la dispozițiune, fiecare oaspe poate căpăta chilie numai în hotel; deci toți aceia, cari voesc a participa la adunarea generală sînt rugați până inclusive 18 septembrie a comanda chilie la președintele comisiunei de incortelare Dr. Aurel Cosma avocat în Timișoara, căci altcum comisiunea de incortelare, fiind mare circulația călătorilor străini în Timișoara, nu va fi în stare a acvira chilii cerute la timp întîrziat; totodată sînt rugați cu aceasta ocaziune a înștiința că voește sau nu a participa la banchet, ca comitetul aranjator sê se poată de timpuriu orienta.

Dacă oaspeții cari comandează cortel, vor înștiința că cu care tren ajung la Timișoara, la gară vor fi așteptați de membrii comisiunei de cortelare, ca sê le comunice că pentru fiecare oaspe în care hotel e chilia comandată.

Timișoara, la 19 August 1904.

Comitetul aranjator.

Faptele unui preot.

(Urmare și fine)

După toate acestea apoi on. public cetitor cred că-și va pune întrebarea: Cum de sê poate ca după atâtea fapte nu chiar frumoase, poporeni, respective cei 32 de creștini numiți, fruntașii comunelor Cireșia, Zêvoiu și Ferdinansberg, ca răspuns la seria de articoli publicați de mine, s'au simțit îndemnați a-i trimite părentului Grozavescu o scrisoare plină de atâtea adheziune și dragoste cătră sfinția și hula față de învățător?

Ca on. public cetitor sê fie în curat și cu aceasta, răspunsul voiu a-l da în următoarele:

Precum am amintit în articolii mei de mai nainte, părintele Grozavescu pe cari numai au putut dintre poporeni sêi, parte i-a instruat și dedat, parte în alt mod i-au știut îndupleca la aceea, ca ei fără multă bătaie de cap și muștrare de conștiință se facă ori subscrie ori-ce acuse ori alte documente nedrepte în contra mea, ori apoi documente potrivite pentru scopurile sfinției sale.

Anume: vîzînd părintele Grozavescu că eu în articolii publicați de mine am dat de gol unele dintre faptele sfinției sale, grija cea mai de căpetenie i-a fost se aibă un document de cuprinsul epistolei din cestiune și publicată în nrul 10 din a. c. al »Foi Poporului«, cu care se poată documenta lumea, că d-lui nu numai că nu este vinovat de cele publicate de mine, ci este un preot de model și mult adorat de foștii sêi poporeni, ear' eu cutezatorul îndrăsnet, un om procesualnic și cu năravuri rele.

Părintele Ioan Grozavescu cu datul de Lugoj la 2 Febr. 1904 st. n. trimite în aceasta cauză primarului Samfir Boldea ca unuia dintre creaturile sale cele mai fidele și ascultătoare, pe care sfinția sa l-a dres și pus de cantor bisericesc și a conlucrat sê fie ales și de primar comunal zic, acestui om îi trimite o epistolă în care între altele zice:

»Alăturat îți trimit o scrisoare, pe care se faci bine sê o subscrii cu poporeni din toate trei comunele: spune-le că-i rog sê-mi facă aceasta. Chiamă câte unul la tine și sê o subscrie baremi vre-o 100—150 de inși. Care nu știe scrie, sê-l subscrii tu și lângă numele tîu, pune și sigilul, dar' cât se poate pe ascuns, ca se nu știe Bobiș, și apoi o pune în coarta alăturată și o dă la postă...«

»Te rog dacă poți sê-mi subscrii aceasta scrisoare și sê 'mi-o trimiți în 8 zile, eu nu o folosesc la nimica, pentru-că nu iau în seamă prostiile lui Bobiș. Dar' totuși se o pot arêta la parochienii mei...«

Eată deci on, public cetitor, cine au scris și făcut epistola din cestiune, aeest document atît de prețios a dlui Grozavescu și dat în lume cu atâtea alaiu.

Precum se poate vedea din el părintele Grozavescu a promis, că nu sê va folosi de aceasta scrisoare decât numai înaintea parochienilor sêi. Precum vedem însă, aceasta promisiune a fost numai o apucătură, căci părintele Grozavescu nu 'si-a ținut cuvîntul dat, ci scrisoarea din cestiune au publicat-o în răspunsul sêu din nrul 10 a »Foi Poporului«. Ba după cum mărturisește declarațiunea primarului din Zêvoiu și a soților sêi aci alăturată, părintele Grozavescu a mai adaus la cuprinsul ei și unele afirmări neadeverate și vătămătoare pentru mine, fără ca aceste sê fie cuprinse în declarațiune.

Prin cele espuse cred că 'mi-a succes a dovedi îndeajuns temeinicia acelora scrisă de mine despre părintele Ioan Grozavescu în articolii publicați în numerii de mai nainte a »Foi Poporului« cum și a arăta valoarea escuzei, respective a răspunsului dat de părintele Grozavescu, împreună cu toate invectivele aruncate asupra mea.

După acestea încheind răspunsul meu, întreb pe dl părinte:

Ca preot cugeți d-ta părinte, că modul de care te-ai folosi așa pentru de a te apăra și de a răspunde la articolii mei este cinstit și real?

Se cuvine unui preot, ca și atunci când nu le merită, sê-și facă însuși imnuri de laudă la adresa sa și totuși cu atâtea viclenie se impute altora că fac de acestea?

Ca preot cugeți d-ta părinte, că modul cîștigării de documente precum ai cîștigat d-ta subscrierile la epistola făcută de d-ta, este cinstit?

Cugeți d-ta că prin asemenea apucături poți sê seduci lumea și se combați adevêrul celor scrise de mine?

În fine mai adaug că eu cu sfinția ta nici-când numai stau de vorbă, nici cu oameni de-ai d-tale, pentru-că astfel de oameni cari au fost în starc și după cele sêvêrșite de d-ta a-ți mai cînta osana de mărire si a subscrie câte neadeveruri toate, nu mai merită.

Cireșia (Banat) August 1904.

Michail Bobiș,
învêțător.

de lipsă pentru gunoitul pământurilor lor și cu ce-și vor târâi necazul de pe o zi pe alta.

— »Omul fără de vite, mult necaz înghite; omul fără de trăgător, e ca și un cerșitor«, se aude adese-ori zicându-se pe ici-colea. Acestea ar trebui să-și le însemneze bine fiecare econom, dacă voiește ca numărul vitelor sale să nu scadă, ci să se sporească din an în an tot mai tare.

Ioan Georgescu

In lipsă de nutreț.

În lipsa de nutreț, ce se simte în multe părți, e bine să ne folosim de toate mijloacele, ce le avem ca să putem ieși cu iernatul vitelor. Dăm azi earăși două povești iubitorilor nostri economi și-i rugăm, dacă sunt în lipsă de nutreț, să le încerce.

Frunzările ca nutreț.

Foaia economică săsească din Sibiu »Landw. Blätter für Siebenbürgen« publică următoarele despre frunzări:

Am avut o primăvară și o vară neobiceiuit de secetoase, ear' toamna și iarna trecută au fost serece în ploi. În urma acestora au suferit de seceta neîntreruptă toate plantele de câmp și pășunile sunt total pleșuge; astfel în acest an întrebuințarea pădurilor pentru procurarea de nutreț are o valoare și o importanță mult mai mare decât în alți ani.

În astfel de împregiurări anormale se poate face us cu concesiunea ministerială și de pășunatul în păduri, chiar și în culturile tinere, de altfel strict oprite pentru pășunat. Aceasta se și face deja acum în multe comune.

Dar după ce 75% ale nutrețului sunt nimicite prin secetă, agricultorul trebuie să se cugete pentru timpul iernii și la frunzele de nutreț.

Frunzele uscate din pădure pot face bune servicii ca așternut pentru vite, economisând astfel paie.

Frunzele multor arbori de pădure și ale altor arbori adunate și uscate împreună cu rămurelele tinere și sub-

Măruntișuri.

Ce concede censorul. Pe câmpul de război în Asia este o strictă cenzură și oficiile telegrafice nu espedează nici o telegramă, sub care nu stă subscrierea censorului sub cuvântul: conced (slobod). Chiar și telegramele private trebuie vidimate de censor, care de obicei e un oficer din statul maior. Așa se explică faptul, că nevasta unui corespondent de război, care locuiește în Moscva, a primit următoarea telegramă dela bărbatul său din Asia:

»Draga Mania, sunt sănătos și te sărut de mii de ori. Pavel. Conced. Generalul Rastlov.

Trecere de vreme. Și cu ce vă petreceți vremea vara în satul acesta mic?

— Vara? Pescuim.

— Apoi zilele și serile lungi de eamnă?

— Nu pescuim.

țiri pe care stau, pot ajuta la umplerea unor goluri în proviziunea de fân peste iarnă.

În anul 1862 an exceptional de secetos și lipsit de fân, s'a făcut în multe locuri întrebuințare de frunzări.

Astfel de întrebuințare a pădurilor se face an de an în unele regiuni ale Austriei, Tirolului etc. Dar' sunt și la noi comune de munte cu agri și livezi puține, unde oamenii adună toamna frunzări și le păstrează ea pași de cucuruz.

În Franția, unde în 1892 în urma secetei continue a fost o lipsă neobiceiuit de mare de nutreț, s'au adunat frunzări tinere (crângi cu frunze) de fag, mestecan, brad și pin, au fost tăiate mărunt, opărite în apă ferbinte (60—70 grade Celsius) în care s'au ținut câte trei zile, și după-ce li s'a adăugat puțin malț au fost întrebuințate ca nutreț cu bun succes.

Așa departe noi însă nu vom merge; vom arăta deci cum avem să manipulăm frunzările uscate ca nutreț.

Frunza constă din două părți, coada și însăși frunza. Partea cea mai mare a materiilor nutritoare se găsește în însăși frunza. Din Iulie până la începutul lui Octomvrie aceste materii rămân, în ce privește cantitatea, neschimbate în frunze. Timpul cel mai potrivit pentru adunarea lor este în Septemvrie. Virfurile tinere se pot ușor rupe cu mâna sau tăia cu cuțitul. Adunatul trebuie să se estindă la frunzările din jurul coroanei; cele dinspre vârf au să rămână nevătămăte. De pe arborii înalți frunzăriile se taie mai ușor cu foarfecile pentru curățirea omidelor de pomi.

Cel mai bun material de nutreț îl putem obține dela plopi, sălcie, răchită, teiu, ulm, arin, frasin, paltin, carpin și stejar.

În regiunile cu mulți acați, frunzările acestora fac bune servicii în scopul nutriției animalelor. Frunza de viie este încă și mai plăcută vitelor. Aceasta se nu se scape din vedere.

Frunzările se fac snopi și se uscă pe încetul la umbră, apoi se păstrează sub coperiș.

Pentru manipularea și păstrarea unor cantități mai mari de frunzări procedura arătată nu e satisfăcătoare. În acest scop frunzările se așează strat de strat peste oaltă în un șop sau peste tot sub coperiș, punând peste ele greutatea mare, ca să se împedice pe cât posibil intrarea aerului și formarea muzezelii. Timpul umed și chiar ploile n'au să împedice oamenii dela aceasta lucrarea, pentru-că umezeala aceasta nu e stricăcioasă frunzărilor. E stricăcioasă însă umezeala care ar intra în grămezile de frunzări neașezate sub coperiș.

Paiele ca nutreț.

Părintele Man. Iar scrie în »Tel. rom.« următoarele despre pregătirea paielor, ca ele să fie mâncate cu gust din partea vitelor:

Pun întreabarea astfel: Cum se dă paielor de grâu mirosul de trifoiu uscat sau de fân și necesarele materii nutritoare, și cum se pot face să stoase la mâncare?

Răspunsul la întrebarea aceasta e cuprins apoi în descrierea lucrului pe care eu l-am făcut. Am făcut adevărat așa, că am turnat într'un cazan trei ferii de apă și am făcut foc sub el.

Am luat subsoară trifoiu uscat, l-am făcut snop, și după-ce l-am legat cu o sfoară, nu tocmai strins, pentru-ca să nu se împrăstie, l-am băgat în cazan să fiarbă.

Când am găsit că e destul de fiert, am scos snopul de trifoiu din cazan și l-am pus în troacă să se răcească. După-ce s'a răcit, am luat din el câte un mănunchiu și-lam strins bine, spre a stoarce din el — în troacă — mustul de trifoiu.

Mustul de trifoiu l'am turnat din troacă în cazan și astfel din apa de cazan am făcut zama de trifoiu, care, lucru natural, că avea miros asemenea mirosului de trifoiu uscat.

În o astfel de zama de trifoiu am băgat o jumătate litră de oțet, un chilogram de sare și cinci litre de tărițe, și am lăsat, ca toate acestea să fiarbă laolaltă o anumită vreme.

Pentru-ca zama de trifoiu, oțetul, sarea și tărițele să se amestece una cu alta, sau să se contopească până-ce fierbeau laolaltă, le-am mestecat bine cu un lemn.

Cu zama de trifoiu astfel pregătită am stropit în urmă paie de grâu, câte un strat, și toate straturile de paie, după-ce le-am stropit, le-am mestecat bine și le-am pus într'un colț de șură.

Cu trei ferii de zama de trifoiu, pregătită în modul arătat, am stropit și am mestecat bine paie pentru 20 de vite.

Nu am lăsat paie să se dospească, ci după-ce le-am pregătit cum spuseam, le-am dat vitelor numai decât să le mănânce. Vitele le-au mâncat cu o deosebită lăcomie și le mănă, fiindcă le dau în toată seara.

Pregătind eu paie de grâu precum arătaam, hotărât că ele capătă pe lângă mirosul plăcut al trifoiului, încă și mirosul și gustul nu mai puțin plăcut al sării, oțetului și tărițelor. Paiele astfel devin mai gustoase, nutritoare și ușor de rumegat și mistuit.

Cui îi convine sistemul meu, poftescă și facă întocmai. Sigur, că pagubă nu va avea în această generală foamete pentru bietele vite.

Lucru firesc, că cine nu are trifoiu uscat, dar' are fân, — acela după modul arătat, poate cu fân pregăti zama de fân, care, gândesc eu, va fi asemenea zamei de trifoiu.

Dacă cineva vrea, ca să înzestreze paie de grâu cu un mai puternic miros de trifoiu sau de fân, și cu o mai mare cantitate de materii nutritoare, acela nu are decât să fiarbă în cazan sau în căldare o mai mare cantitate de trifoiu sau de fân, și să bage în cazan sau în căldare asemenea o mai mare cantitate de tărițe sau mai bine de păsat de cucuruz.

Dacă cantitatea...

acel cas o asemenea cantitate de trifoiu sau de fân se poate împărți în doi sau trei snopi mai mici, și aceia apoi se se fiarbă pe rând în una și aceeași apă, și se se stoarcă asemenea pe rând în troaca anume pusă. În căzan sau în căldare trebuie să încapă ușor mustul adunat în troacă din mai mulți snopi de trifoiu sau de fân, de oare-ce asemenea must, 'fie el cât de mult, nu cuprinde în căzan sau în căldare atâta loc, cât cuprinde un singur snop de trifoiu sau de fân.

Unde va fi pășune îndestulitoare și unde va fi nutreț destul pentru iarnă, acolo de bună seama că nu se va ivi lipsa și trebuința de-a pregăti paie de grâu, precum eu 'mi-am luat voie a arăta și cum e posibil să mai fi pregătit și alții înaintea mea.

Simeria, în 3 August v. 1904.

Manastie Iar,
preot ortodox și proprietar.

Intrunirea agricolă din Rusciori.

(Urmare și fine).

După dl Simu luând cuvântul dl Vic. Tordășianu, acesta ne spune, cum mai ales noi Românii sîntem mai amenințați de foametea, ce bate la ușile economilor nostri, de oare ce pe noi ne găsește în toate privințele sleiți. Pe când vitele noastre slabe și de soiu inferior, puse în vânzare, nu ne aduc decât pagubă, vitele conlocuitorilor nostri Sași sînt un adevărat izvor de câștig. Nutrețurile măiestrite: trifoiu, luțerna etc., pe cari ei le cultivă din greu și de mulți ani și de cari o sama din noi chiar și astăzi ne ferim, chie-mate sînt a face față lipsei de nutrețuri din anul acesta. Grânele, cucuruziștele și fênațele lor, lucrate cu mașini și gunoite adese-ori, țin și acuma hîmbarele și podurile lor ticsite de grâu, cucuruz și fân, necheltuite pe când ele nu aveau nici un preț. Pungile noastre goale sînt și ele, ear' așezăminte cu bani albi pentru zile negre nouă ne lipsesc aproape pretutindenea.

Seceta în toate ar trebui deci să ne deschidă ochii și se facem cum alții mai prevezători o fac. Știm cu toții, că unde 'i unul nu 'i putere și cu toate acestea nu ținem să punem umăr la umăr, să ne întovărășim spre a putea duce cu toții la bun sfârșit aceea, ce singuratici nu sîntem în stare se facem.

Însoțirile de credit sînt sistem Raffeisen, căroră chiar un an de foamete le-a dat naștere, chie-mate sînt de a ne procura aceia de ce avem mai ales acum mare trebuință, adică bani ieftini dați când avem trebuință și în suma, de care avem trebuință. Cel-ce are bani poate să-și cumpere și nutreț și bucate. Din multe părți se recomandă acelora cari au, a nu cheltui vitele, nu puținul nutreț și grâu, ce Dumnezeu ni-l-a dat. Dar' apoi din ce se ne acoperim celelalte trebuințe mai ales aceia cari n'avem nimic din toate acestea. Însoțirile de credit, alcătuite oare-cum fără multe parale, ni-le pot procura toate și pe nesimțite. Poporațiunea din cele câteva comune, în cari Reuniunii noastre agricole dat 'i-a fost se facă asemenea însoțiri, nădejde avem, că nu stau cu atâta îngrijire în fața anului rău. Însoțirile înșile cu bani împrumutați dela băncile noastre mari pot să se provadă și cu nutreț și cu bucate, pe cari apoi le împart între tovarăși pe așteptare și cu camete neînsemnate. Tot prin acestea însoțiri ne putem procura mașini de sămănat și de trierat, grape de mușchi, vite mai alese, semințe de tot

soiul etc. etc. Arătând în cele din urmă modul de purcedere la alcătuirea însoțirii, recomandă harnicilor proprietari din localitate a înființa și în Rusciori o asemenea însoțire.

Notarul din loc, dl Nicolae Sasu, multumind vorbitorilor pentru sfaturile adevărat părintești, isvorite din inimi cu durere pentru popor, se declară de primul, care intră în șirul membrilor însoțirii ear' după d-sa parochul, învățătorul și aproape toți proprietarii înscrisu-s'au la noul așezământ, de ale cărui roade numai poporațiunea din localitate are să beneficieze. Conducerea însoțirii s'a pus în mâinile notarului, ca president al direcției și a parochului, ca president al consiliului de supraveghere; ajutați de cassarul Vasile Apolzan, fost învățător, de 2 vice-presidenți și de alți fruntași: membrii în direcțiune și în comitetul de supraveghere.

Intre hotărârile mai de căpetenie ale însoțirii se numără: că direcțiunea poate contrage de ocamdată un împrumut de 3000 cor., poate acorda împrumuturi cu maximul de cor. 200 cu 8% interese etc.

După ce dl Tordășianu ne-a mai vorbit despre însemnătatea casselor de ajutorare a muncitorilor de câmp și a servitorilor, 'i-a cuvântul de Simu, care mulțumește în numele Reuniunii harnicilor și înțelepților Rusciori pentru primirea sfaturilor date și declară adunarea închisă.

Masa bogată a dlui și d-nei Sasu, nou privilegiu ne-a dat de a ne convinge, că fruntașii comunei în bună înțelegere o duc cu poporațiunea, care ascultare îi dă în lucrurile bune, de care partașă o face.

Frumoasele cântări, executate de micii școlari și frumoasele buchete de flori, oferite oaspeților nostri Sibieni de eleve, dovadă ne-au dat, că și învățătorul Alexandru Bêrsan la locul său se găsește.

„Frunză“.

Mana legumelor.

După-cum via este bătuită de mană sau peronosporă (peronospora viticola) tot așa și crastaveții, pepenii verzi, pepenii galbeni, ceapa și îndeosebi ceapa de sămînță, sînt nimice de mana așa numită în știință phitophthora infenstans, boală care să înrudește cu mana viilor și care de câțiva ani înăoace face stricăciuni foarte mari prin grădinile de legume, ale tuturor agricultorilor.

Stricăciunile aduse de această boală sînt: Cartofilor încă pe timpul creșterii lor, încep a li-să îngălbeni și usca frunzele; pe lujerul atacat, mana patrunde în pămînt până la cartof, îl strică și îl putrezește, și odată numai un singur cartof în cuib stricat, e destul ca și ceilalți să prindă dela el boala, care deși nu par a fi stricați, înse puși la păstrare pentru earnă sau pentru sămînță, se strică și nu mai au putere de a eși în primăvară ca cei neatinși de mană; crastaveților mănăți li-să usucă foile, rodesc puțin, rodul (crastavetele) pare a fi împuns cu acul, rămâne mic și adesea-ori se îndoește iar' murături nici odată nu se pot face din acești crastaveți, de oare-ce se strică în câte-va săptămâni; pepenilor verzi (harbujii) și pepenilor galbeni, de asemenea li-să usucă foile de pe vrej și rodul lor ca și la crastaveți, este pe toate părțile ciuruit de împunsături; în aceasta stare nu se mai coc și cu toate îngrijirile date rămân cruzi, iar' cei ce par a fi mai cepți nu au gust la mîncare; ceapa tot în timpul creșterii se vede de odată ofilită și foile uscate până la pămînt, din

care cauză nu mai crește bine în pămînt și atît cît e crescută nu se poate păstra bine, e supusă stricăciunii, ori cît de meșteșugit am păstra-o peste iarnă; iar' ceapa de sămînță fiind mănăta, totdeauna rămâne seacă și astfel rămâne fără sămînța, la care ne așteptăm.

Pentru a scăpa grădinile de această primejdie, dăm următorul sfat: Cartofii se se stropească cu aceeași zeamă, cu care se stropește via (piatră vînată 1 $\frac{1}{2}$ —2%, și cu 2% var alb nestins), când lujerii au crescut de 10—15 cm. și dacă timpul e ploios, se mai stropesc și a doua oară, preste 20—25 zile; tot astfel crastaveții și pepenii trebuiesc stropiți bine, mai înainte de înflorire și nici-odată după înflorire; ceapa (căpățana) trebuie stropită bine când s'a ridicat foile d'asupra pămîntului și dacă de asemenea e timpul ploios, se va stropi a doua și chiar treia oară; ear' ceapa de sămînță trebuie stropită bine odată sau de două-ori — după-cum e de ploios și umed timpul, — numai până ce se desvelesc florile.

În felul acesta, cartofii, crastaveții, pepenii verzi și ceapa, vor scăpa de mană, vor coace îndeajuns și se vor păstra preste iarnă fără stricăciuni.

Gh. Manolescu.

Ajutor celor lipsiți!

»Reuniunea română de agricultură» din comitatul Sibiiu a adresat primăriilor din comitat următoarea circulară:

Onorabilă primărie comunală!

În vederea lipsei de bucate și de nutreț, pricinuite de seceta îndelungată din anul de față, căpeteniile comitatului nostru hotărîre au luat a sări după puțință în ajutorul celor mai lipsiți pe deoparte, ear' de alta de-a căuta ocupațiune (de lucru) pentru muncitorii fără de lucru.

Drept aceea ne adresăm către onorabila primărie, cu frățeasca rugare, să binevoiască a ne arăta în termen de cel mult 8 zile:

I. Câte hectolitre de bucate s'au produs în hotarul comunei în anul de față, anume: a) câte hectolitre de grâu? b) câte hectolitre de secară? c) câte hectolitre de orz? d) câte hectolitre de ovės? e) câte hectolitre de fasole? f) câte hectolitre mazere? g) câte hectolitre de linte?

II. Câte cară de nutreț s'au produs în anul de față, anume: a) câte cară de fân? b) câte cară de otavă? c) câte cară de trifoiu? d) câte cară de luțernă? e) câte cară de napi?

III. Ce recoltă se poate aștepta pentru toamnă dela cucuruz, cartofi, vii, poame? anume: a) câte cară de cucuruz? b) câte cară de cartofi? c) câte hectolitre de must? f) câte hectolitre de poame?

IV. De ce fel de semințe pentru sămănatul din anul viitor au locuitorii mai arzătoare trebuință, anume: de câți hectolitri grâu? de câți hectolitri secară? de câți hectolitri orz? de câți hectolitri cucuruz? de câți hectolitri fasole? de câți hectolitri cartofi? de câți hectolitri mazere? de câți hectolitri linte? de câți hectolitri ovės? de câți hectolitri trifoiu? de luțernă? de câți hectolitri napi?

V. Recolta de bucate și nutreț este ea de ajuns pentru trebuințele poporațiunii din comună?

VI. Cu ce anume ar fi să se ajute mai grabă poporațiunea din comună?

VII. Câte brațe muncitoare sînt lipsite de lucru și pe cît timp ar fi de-a li-se căuta ocupațiune (lucru)?

Sibiiu, 27 Aug. 1904.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«:

Pentru president:

Bomul Simu,

mem. în comit.

Vic. Tordășianu,

secretar.

Știri economice, comerc., jurid., industr.

Cules de vii slab în Dalmația. Din Zara, capitala Dalmației se vestește că roada viilor în Dalmația va fi foarte slabă, așa că vestitele vinuri delmatine nu vor figura acum pe piețele de vin. Vițe, cari de alte-ori dădeau roadă de câte 15—20 ch'gr. acum abia vor da 1—2 ch'gr.

Emigrări în Brasilia. Anul trecut au emigrat din Ungaria în Brasilia (America de mează zi) 80 de persoane. În Brasilia se fac colonisări, dar' cei colonizați, cari se ocupă cu lucrarea pământului, cei mai mulți ajung în miserie. De aceea emigrarea în Brasilia nu este de recomandat.

Bucate din România. Din Fiume se vestește, că acolo a sosit cu un vapor o mare cantitate de bucate din Brăila (România). Pe săptămâna viitoare se așteaptă sosirea a altor 3 vapoare din România, cu 1200 de vapoare de grâu și cucuruz.

Încât pentru cucuruz, esportul din România fiind oprit, se vede, că cucuruzul sosit la Fiume a fost arvonit înainte de opreliște.

Roadă de hemeiu. Hemeiul încă a suferit anul acesta de secetă. În grădini, prin locuri mai joase a suferit mai puțin, ca plantațiunile de pe coaste. În Ardeal se așteaptă câte 400—600 ch'gr. de jugăr. În grădinile mai vde se culege acum hemeiul, pe coaste s'a sfârșit culesul. În toată Ungaria hemeiul se cultivă pe un teritor cam de 1000 jugăre catastrale, mai mult în Bacica.

SFAT.

Alungarea purcilor. Ca mijloc general: curățenie și scoaterea deasă la aier a hainelor. De-altcun stoarcem câte-va picături de lămâie în rufe sau hainele de pat, și acești oaspeți pleacă imediat și nu mai vin. Un alt mijloc excelent împotriva lor lor este: pisăm ceva canforă, o topim în petrol (gaz) și apoi o punem în hainele din care vrem să depărtăm aceste insecte supărăcioase.

Dare de seamă și mulțumită publică.**Din Vorumloc.**

Pentru biserica gr.-cat. română din Vorumloc au binevoit a contribui următorii credincioși, aflători de present în America, aducându-li-se și pe calea aceasta mari mulțumite pentru binefacerea lor.

Vasile Mohan, Ioan Telia, câte 1 cor.; Alexe Hentea, 1 cor. 50 bani; Aron Hentea, rot, 45 bani; Michael Römischer, 25 bani, toți din Vorumloc; Vasile Dan et Victoria, Răvășel, 1 cor. 50 bani; Samoilă Popa, Beriu, 1 cor.; Pantilimon Cocan și Parascuiva, 25 bani; George Cocan, 10 bani, ambii din Sâmbăta sup.; Moise Vancu, Ungurei, 10 bani; Nic. Belascu, Hașag, 20 bani; Iuliu Jurca, Răvășel, 25 bani; Vasile Suciu, Merghindeal, 50 bani; Iacob Tatomir, Breaza, 15 bani; Vas. Tulea, Rehău, Ștefan Oltean, Deal, câte

25 bani; Vas. Oncia, Rehău, 10 bani; Ștefan G. Albu, Draus, 25 bani; Nic. Daian, 30 bani; Dumitru Manica, George Manica, ambii din Mediaș, câte 20 bani; Ioan Mijea, Braeiu, 25 bani; Andreiu Halmaciu, 25 bani; Achim Călburean, 50 bani, ambii din Dupușdorf; Achim Urdea, 1 cor.; Sinteia Povară, Nic. Mihețiu, Nic. Popescu, ambii din Moșna, Ioan Stănilă, Borta, Pavel Florea, Ațel, fiecare câte 25 bani; Anania Clujan, Ioan Vereș, Pop Mihailă, ambii din Tiimia-m., câte 10 bani; George Arghel, Crugudni, 25 bani; Căvrilă Rusu, 5 bani; Ioan Serea, 10 bani, ambii din Biertan, George Luch, Mediaș, 10 bani; Simion Moga, Sebeșul-sășesc, 5 bani; Ioan Vlad, 1 cor.; Matias Pelger, 50 bani, ambii din Vorumloc; Ioan Crăciun, Mediaș, Ioan Prișca, Bărgăș, câte 10 bani; George Clonția, Viștea-superioară, 25 bani; Ioan Timar, Pianul-inferior, 50 bani; Ioan Vlad, Proștea-mare, 25 bani; Toth Gabor, Turda-Aranyos, 10 bani; Iacob Hălmău, Draus, Nicolae Șerban, Chesler, câte 25 bani; Nicolae Albu, Răvășel, 50 bani; Ioan Șteflea 5 cor. Dionisiu Șteflea, Valerius Băcilă, ambii din Vorumloc câte 2 cor.; Dumitru Paul, Frăua, 1 cor.; Teodor Coman, Mediaș, Sofia Coman, câte 1 cor.; George Popa, 50 bani; toți din Mediaș, Ioan Pascu, 1 cor.; George Pascu, 50 bani, ambii din Tărcala, Marin Vidrigin, Rășinar 1 cor.; Mateiu Luca, Ibisdorf-s., 50 bani; Ioan Copacica, Beclan, 50 bani; Ioan Vintilă, Kălvaser, Ștefan Dragomir, Rășinar, Simion Barlan, Tărcala, câte 10 bani; Nicolae Muntean, 20 bani; Aron Achim, 10 bani; ambii din Kălvaser, Moise Mihale, Siomortin, 15 bani; Marie N. Rociu, Nucedu, Nicolae Te-cușan, Veica-sup, câte 25 bani; George Bersian, Vladeni, 15 bani; Aron Popa, 10 bani; George Potcova, 15 bani; Simion Bălcasiu, 05; Toma Bogocica, Nicolae Podariu, câte 15 bani; toți din Vladeni. Ilie Csergodian, Șeica-mare, 25 bani; Onica Zioaca, Vladeni, 20 bani; Ioan Micu, Ioan Dorca, câte 25 bani; Nicolau Paul, 10 bani, Nicolau Onafin, 25 bani; toți din Agărbiciu, Nicolau Druzan, Frăua, 15 bani, Ioan Mărginean, Ibisdorf-s., 10 bani; Simion Păcurariu, Nicolao Păcurariu, ambii din Coveș, Ioan Voicu, Mediaș, câte 25 bani; George Simplacean, Mediaș, 10 bani; Ioan Cazela, Nicolau Cazela, ambii din Șeica mare, Vasile Gebu, Ucea-sup, câte 15 bani; Vasile Moldovan, George Bucendria, ambii din Mediaș, câte 25 bani; Dumitru Rotariu, 20 bani; Ioan Domn, 10 bani; ambii din Șeica-mare, Teodor Gindea, Ucria-sup, 15 bani; Nicolae Vlad, Călvaser, Marie Voicu, Mediaș, câte 10 bani; Nic. Vintilă, 25 bani; Sofie Murășan, Iosif Bolog, ambii din Șeica-mare, câte 10 bani; Nicolau Taflan, Beclan, 25 bani; Alexandru Nicolescu, București 10 bani; Michailă Bărbat, Băclan, George Bărsan, Draus, Filip Saracu, câte 25 bani; Anica Saracu, Marie Fagețan, ambii din Agărbiciu, câte 10 bani; Ilie Orlandea, Șeica-mare, 15 bani; Teodor Solomon, Copșamici, 50 bani; Constantin Cretina, Rechita, George Fieșeriu, Copșa mare, câte 25 bani.

Curatoratul bis.

CRONICĂ.

Botezul eltronomului rusesc. Miercuri săptămâna trecută a fost botezat în Petersburg nou născutul flu al țarului, primind numele de Alexe. La actul acesta au luat parte toți fruntașii împărăției rusești, aflători în Petersburg, corpul diplomatic etc.

† **Cornel Pop Păcurar.** Ziarele din București ne-au adus trista știre, că un bun și vrednic Român, ardelean de-al nostru, Cornel Pop Păcurar și-a pus capăt vieții săptămâna trecută ucizându-se cu un glonț de revolver în spitalul Colțea din București. Causa sinuciderii a fost o boală incurabilă. La el s'au găsit vre-o 15 scrisori, adresate la prietenii și rude.

Cornel Pop Păcurariu este de loc din Șard (comit. Alba-inf.) A absolvat studiile teologice în Blaj, apoi a fost redactor la »Tribuna« din Sibiu și primul ei întemnițat, căci într'un proces de presă a fost osândit la un an închisoare de stat, osindă ce și-a făcut o în închisoarea din Năsăud. Păcurariu trecu apoi în România unde ajunse în urmă funcționar la Creditul rural (București).

Reposatul a fost în vârstă de 49 ani; moartea lui a cauzat regrete pretotindene.

Un vis. Foile din Viena scriu, că țarul Rusiei ar fi avut în una din nopțile trecute un vis despre o vacă grasă, o vacă slabă și o vacă oarbă. Supersticios cum e Țarul a chemat mai mulți bătrâni să-i tîlcuească visul, și unul dintre ei i-l a tîlcuit astfel: Vaca cea grasă e intendatura militară (care mănăcă venetele țării) vaca slabă e armata rusească (care se luptă cu mari neajunsuri), ear' vaca oarbă e M. Sa țarul, care nu le vede acestea. Nu scriu foile dela Viena, dacă tîlcuitorul visului a fost cinstit pentru sinceritatea sa cu streang ori numai cu drumul lung la — Siberia!

Concurs. Direcțiunea »Albine« publică următorul concurs pentru cei cari voiesc să fie primiți la masa studenților din Sibiu:

Studentii de naționalitate română cari doresc să fie primiți pe anul școlar 1904—5 la »Masa studenților« dela institutul »Albina« au să-și înainteze la direcțiunea institutului până la 10 Septembrie a. c. cererile provăzute cu următoarele documente:

1. Atestat de botez.
2. Atestat despre averea părinților.
3. Testimoniul ultim școlar.
4. Atestat de primire în una din școalele medii din Sibiu.

Elevii actuali ai »Mesei studenților« au să-și prezenteze numai testimoniul ultim școlar.

Manevrele împărătești din Boemia. cari erau plănuite, nu se vor ținea anul acesta. Așa o orânduit M. Sa. Causa este lipsa de apă, care e foarte simțită în jurul orașului Strakonitz, unde erau să fie manevrele.

Zăpadă. După căldurile mari din zilele trecute, vremea s'a schimbat de o dată în re-coroasă, în multe părți ale Europei. Dar' în unele locuri a și nins. La noi a nins zilele aceste pe munții Bărgăului; asemenea a căzut zăpadă pe munți în Bosnia, Sârbia și Muntenegru.

Cimiter ars. În Paulișul-vechiu s'a aprins zilele trecute earba uscată din cimiter și apoi au luat foc crucile de lemn dela morminte, prefăcându-se întreg cimiterul în o mare de flăcări. Întreg cimiterul a ars și înfătoșează o privesc foarte jalnică.

Roadă a doua-oară. Din Budacul-român ni-se scriu următoarele: Subscrișul am în grădină patru frăgari, cari astă-vară la timpul seu au făcut toți fragi, cari au fost calesse. Acum spre mirarea mea și a mai multora, doi din frăgari au rodit a doua-oară și anume sînt încărcăți cu fragi, numai cât fragile nu sînt încă coapte. Pe la noi un asemenea cas nu s'a mai văzut.

Ioan Sandru, comerciant.

Lovit de trăsnet. În hotarul comunei Pestiișul-de-jos (comit. Hunedoarei) a fost lovit de trăsnet Ștefan Holli, lucrător la fabrica de fer din Hunedoara. Holli mergea cu căruța la Gioagiu, când a fost apucat de ploie și vreme grea și a fost ucis de fulger.

Congregația comitatului Sibiiu. s'a ținut, după-cum am amintit. Marți în 30 August c. Obiectele puse la ordinea zilei au fost rezolvate fără multe discuții.

Fundațiunea Gozsdu 's'a ținut se-dințele săptămăna aceasta, începând de Du-minecă și până Miercuri; au luat parte la ele Escel. Sa metropolitul Mețianu și epis-copii dela Arad și Caransebeș și alți membrii mireni. Obiectul de frunte a fost votarea de stipendii.

Târgul de toamnă al Sibiiului s'e începe Miercuri, în 7 Septemvrie n. c.

Neerolog. Avem nespusa durere a face cunoscut în numele nostru și al nume-roaselor rudeni, că mult iubita noastră fiică respective soră Clelia Piso, după un morb-gren și îndelungat, Joi în 25 August 1904, la 3 ore seara a repausat în Domnul. Osămîn-tele mult regretatei s'au transportat dela lo-cuință, Schützengasse Nr. 15, și s'au depus spre etern repaus în cimiterul gr.-or. dela Poarta-Turnului, Sâmbătă în 27 August 1904 la 3 ore p. m. Simeon Piso, frate; Véd. Ana Piso m. Crișan, mamă.

Spriginiți meseriașii români. Din Aciliu (l. Seliște) ni-s'e scrie, că în întreg cercul Seliștei nu este decât un singur măestru bugnar român, dl Vasile Meț în Aciliu. Densul a fost distins la 1892 și 1902 cu diploma de recunoștință la esposițele din Sibiiu, are întodeauna marfă gata, face lucru foarte solid, cum și reparaturi și se duce și pe satele vecine pentru a lua comande, dacă e avisat prin o cartă postală. Și cu toate aceste el e sprijinit puțin de Români, cari mai bucurosi merg la bugneri străini.

Români deșteptăți-v'e odată; nu dați banii vostri tot la străini, ci spriginiți pe me-seriașii de-o limbă și lege cu voi.

Cununie. Maria Fărcaș și Ioan Manica, inv. își celebrează cununia lor Duminecă în 4 Septemvrie st. n. în biserica gr.-cat. din Jucul-de-jos cu preot gr. or. la 3 ore p. m.

Hymen. Ana Florea și Victor Lazăr (Constanța) căsătoriți

Stipendii. Consistorul din Blaj publică concurse de mai multe stipendii și ajutoare din 17 fundațiuni deosebite, pentru universitari, studenți gimn., eleve la școala de fete etc. Stipendiile și condițiile de concurs sunt publicate în ultimul nr. al »Unirii« (supliment).

Programul încoronării regelui Sârbiei s'a satorit astfel: În 20 Sept. vor fi duse cu pompă insigniile de încoronare în biserica catedrală, unde vor fi sfințite și apoi duse în conac. În 21 va fi încoronarea, la care regele va merge călare. Actul încoronării ține 2 ore. După sfârșitul încoronării regele primește deputațiile, ear' a doua zi va fi o mare revistă militară și recepție la curte.

Foc de pădure. În comitatul Ciuc s'au aprins pădurile de pe muntele »Nagy-haram«, și muntele țuguat lumina, ca un vulcan. Focul a fost stins de ploaia, care se vîrta ca din botă.

Amenințarea nihilistilor. O foaie ru-sească nihilistă scrie, că revoluționarii vor con-tinua cu atentatele contra mai multor membri ai curții și ai sftului sinod. Impotriva Țarului s'e vor ridica numai atunci, când întemplierile teroriste nu vor face nici o impresie asupra lui.

Meseriași români. »Deșteptarea« din Cernăuți scrie: »Clubul Român« din Viena a luat inițiativa ca la toamnă s'e se stabilească în Cernăuți un croitor român și doi bărbieri. Croitorul face de prezent praxa în unul din cele dintău ateliere din Viena și așezându-se în Cernăuți va lua ca învățăcei mai mulți băieți români.

Cas de moarte. Paraschiva Schuler născ. Moldovan văduvă de pantofar din Sibiiu, care a purtat meseria după răposatul său soț mai mulți ani singură, fiind membră a socie-tății pantofarilor din Sibiiu, a răposat Marți în 30 August n. c. c. seara, în etate de 68 ani

Colera în Persia face mare pustiire între locuitori. Până acum au murit în Teheran capitala Persiei, 30 mii de oameni, ear' în întreagă Persia la 200 mii.

Grație Din prilejul nașterii moștenito-rului de tron rusesc, Țarul a dat un decret de grație, prin care ridică unele pedepse și acordă unele concesii poporului. Anume:

Decretul delătură pedepsele corporale ale țăranilor și ale soldaților. Criminalii poli-tici cari dau probă de o bună purtare, pot s'e și recapete drepturile politice, după es-pirarea pedepsei lor și după recomandarea mi-nistrului justiției. Crimele politice rămase ne-descoperite timp de 15 ani până la nașterea moștenitorului tronului, s'e dau uitării. Cri-minalii politici refugiați în străinătate, cari voesc s'e reintre în patrie, pot s'e ceară învo-iala de lipsă. Decretul dă Finlandezilor di-verse concesii, ear' guvernatorul general al provinciei primește ordinul de-a lua măsuri pentru îmbunătățirea soartei aceloră, cărora li-s'a oprit șederea în Finlanda. Familiile ovreești cari s'au reținut dela serviciul militar, s'nt iertate de pedepsele la cari s'nt osân-dite. S'e pune apoi în vedere, că statul va lua în sarcina sa creșterea orfanilor tuturor soldaților căzuți în războiul cu Japoniezii.

Foc de pucioasă. Am amintit, că în munții Bărgăului au fost focuri mari de păduri. Focul s'a întins și pe muntele Căliman, unde s'au aprins păturile de pucioasă, ce s'e află pe acest munte. Focul era s'e străbată și în măr-untaiele muntelui, dacă nu veneau zilele aceste ploile, cari 'l-au mai conținut.

Ședința literară a 8-a, ținută Joi la 25 August n. c. în localitățile »Reuniunii so-dalilor români din Sibiiu«, se numără între cele mai reușite din toate punctele de vedere. Raportul amănunțit îl dăm în numărul viitor al foii noastre.

Coroane eterne. La fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor români, întemeiat de »Reuniunea socalilor români din Sibiiu«, au dăruit avocatul Dr. Eugen Piso din Sibiiu, în memoria regretatei sale verișoare Clelia Piso 3 cor., ear' presidentul amintitei Reu-niuni Vic. Tordășianu, în memoria regretatului seu prietin Cornel Popp Păcurariu, decedat în București, 2 cor.

Iernatul vitelor. Cine vooeste s'e dea vite în iernat, după-cum am scris în nr.ii de mai nainte, s'e se adreseze la Ioan Retegan în Nagykanizsa (posta Alsó-Ilosva) unde s'e pot erna la doi inși câte 4 vite. Înțelegerea s'e poate face prin poștă sau cu vorba.

A ucis pe frate-so. În comuna Beia (comit. Odorheiu) țăranul George Sift cer-tându s'e cu fratele seu Ioan, 'l-a străpuns cu un cuțit; Ioan, după o suferință de 4 zile a murit în spitalul din Sighișoara, unde a fost dus. George Sift zice, că la comiterea faptului n'a fost cu capul treaz.

Pâne cu mere. Comisarul pomăritului din Ungaria Stefan Molnar, face atent publicul asupra merelor, cari s'nt multe în anul acesta și cari pot suplini la facerea pânei cartofii rei și scumpi. Spre folosirea merelor în pâne s'e curăță de coajă, s'e taie în bucăți și la fiecare chilogram de mere s'e adaugă un chilogram de făină (adeacă atăta făină, cât s'nt merele) și puțină apă, apoi s'e frământă. Pânea cu mere e gustoasă, dulce, foarte sănătoasă, se mistue bine și s'e poate coace ușor. Nu s'e uscă așa ușor ca pânea cu cartofi. — În lipsa aceasta generală econoamele noastre ar face bine s'e cerce a coace pâne cu mere; cocenii și cojile încă nu merg în pagubă, că le mănâncă gălilele și porcii.

Avansări militare. Maiestatea Sa a numit în ziua de 18 August sublocoteneti între alții, 91 la număr, și pe următorii Români: Iosif cav. de Iacobici reg. de inf. Nr. 2, Leo Cimpoca de Szerova la Nr. 65, ambii abs. ai acad. militare din W. Neustat, ear' dela academia militară tehnică pe: Ilie Cena la reg. art. de corp. Nr. 5 (Pojon) Coriolan Bardosy la reg. de artil. div. Nr. 34 (Brașov) Traian Smeu, la bat. de pioneri Nr. 12. Mai departe au fost numiți cadeți locțiitori de oficeri dintre 720 absolvenți ai școalelor de cadeți c. și r. următorii Români: Florian Medrea la reg. bosniac-herțegov. Nr. 1, Aurel Bogdan la reg. Nr. 5, M.h. Coliban la reg. Nr. 61, Ioan Lazaroiu la reg. Nr. 5, Ioan Paisiu la reg. Nr. 5, Ioan Goșa la reg. Nr. 33, Victor Macaveiu la reg. Nr. 63, Ovidiu Cernea la reg. Nr. 37, Ioan Poppu la reg. Nr. 33 Teodor Colbazi la reg. Nr. 50 Nicolae Muntean la reg. Nr. 64, Iacob Frumosu la reg. Nr. 43, N. Lung la reg. Nr. 32, Bujor Voina la reg. Nr. 61, N. Sângeorzean la 61 Iuliu Popovici la reg. Nr. 77. Arsenie Florea la reg. Nr. 63, Romulus Brotea la reg. Nr. 33 Ioan Munteanu la reg. Nr. 5 Ioan Gavra la reg. Nr. 5, Victor Monda la reg. Nr. 43.

Stări triste. Din Boz (l. Secaș) ni s'e scrie, că acolo școala românească e comună gr.-or și gr.-cat. De 5 ani nu s'au plătit taxele la fondul regnicolar de pensie și nici taxele de treizeci bani de fiecare copil obligat la școală. În urma acesteia notarul la porunca protopretorului din Cunța, însoțit de doi gendarmi, a eșecvat în 22 Aug. c. suma întreagă de pe locuitori, făcând arunc după cheia dării. Corespondentul nostru zice, că acest arunc nu e drept și vina pentru reștanță o poartă președintele scaunului școlar cu caracter gr.-cat, care n'a avut energia cuvenită a încassa taxele la timp. În ori ce caz vina o poartă conducătorii, că au lăsat s'e ajungă treaba până la licitație. Stări triste și slabi conducătorii!

Moartea sultanului Murad. O știre sosită din Constantinopol vestește, că fostul sultan Murad V. a repausat zilele aceste. Murad a domnit puțin. Unchiul seu Abdul-Aziz fiind lipsit cu sila de tron, la 30 Maiu 1876 a fost proclamat el de domnitor al Turciei, dar' dovedindu-s'e că e slab la minte, încă în acelaș an în 31 August, a fost de-tronat și închis în palatul Ciragan, unde a trăit până acum așa zicend ca prizonier.

Fete, cari au înfătoșarea bătrână, capătă o înfătoșare tinerească și proaspătă, dacă s'e îngrijesc cu laptele de crastaveți Balassa, ve-ritabil englez, de renume universal și de tot nescricăcios. Acest mijloc de frumsețe fără seamă depărtează din față după câteva zile sbârciturile, crețele, pistruii, coșurile și petele de ficat. O sticlă costă 2 cor. la aceasta s'e pun veritabil englez 1 cor. și pudră 1 cor. 20 bani. S'e poate căpeta în ori care far-macie. Expedarea pe poștă s'e face prin far-macia C. Balassa, Budapesta — Erzsébetfalva. S'e ne ferim de imitații fără valoare. 31 6-8

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Boz. Numai așa de scurt s'a putut.
Cl. Gr. în Năs. Anunțul a sosit prea târziu: regretăm.

Green. Vezi lucrurile prea posomorite; nu s'nt tocmai așa. Nu s'e poate publica.

...rel.... E prea personal.

Mih. P. în Jab. Unele s'nt deja publicate, altele s'nt slabe; nu s'e pot folosi.

I. I. în Ap. E slabuță. Adună poezii din popor.

Abon. nr. 3501 Cereți un preț-curant dela fabrica lui Sam. Wagner (Sibiiu, Târgul Fânului, Nr. 1) Acolo aflați prețul. — Ceapă măruntă pe aici nu este aproape de loc. —

M. B. în Cireșu. Nici la un cas nu s'e poate mai mult.

Vas. St. inv. în O. Numai la insistență repetată am publicat, respunsul d-lui Bob. dar' de tot scurtat. Acum am încheiat.

G. B. în Gal. I. Am dat avis în nr. 34.

Proprietar, editor și redactor responsabil
Silvestru Moldovan
Tiparul »Tipografia« Iosif Marschall.

Damă singuratică

dă instrucție în limba maghiară, franceză și germană și conversație, cu preț moderat, în și afară de casă. Instrucția în grupe (massa) se dă foarte ieftin.

Ore de vorbit dela 9—12 a. m. în str. Morii nr. 27 treptele din dreapta dela intrare.

Casa

cu un etagiu, aflătoare în strada Ocnei nr. 20, este de vândut în condiții favorabile, cu prețul de 16,000 Coroane.

Capital în numerar se recere numai 3800 Coroane. 194 1—3

Chirii pe an 1296 Cor. Loc cu frecvență.

Informații se pot lua în administrația acestei foi sau la proprietar Hallerwiese nr. 29.

De vânzare.

În comuna Sibiel (l. Sibiu) sub nr. 310 se află spre vânzare o casă cu bărne cioplite, acoperită cu țiglă și un grajd tot de bărne acoperit cu șindile.

Informațiuni dă proprietarul casei în Sibiu Bauholzplatz nr. 4. 189 2—3

Cel mai bun și mai fin
săpun economic și praf
de săpun al lui

MELTZER

Sibiu, strada Gușteriții nr. 23.

178 5—

Premiu 25 Coroane.

pentru toți cetitorii acestui

!! ANUNȚ !!

4 perechi de ghețe numai Cor. 550.

Pentru încetarea plăților mai multor fabrici mari, am fost însărcinat a desface o mare cantitate de ghețe, mult sub prețul de fabricare. Astfel eu vând fiecăruia o pereche de ghețe cu șinoare pentru domni și o pereche de ghețe pentru dame, l. calitate, galoșate, cu talpă bătută solid cu cuie; mai departe: 1 pereche de ghețe de modă pentru domni, 1 pereche pentru dame, foarte elegante, fasonul cel mai nou, pentru vară costă numai 5 cor. 50 bani. Mărimea după centimetri. Expedarea după trimiterea înainte a banilor sau cu rambursă.

Casa de esport de ghețe 168 1—1

S. Urbach, Craevia, 286.

500 florini

plătesc celui-ce ar mai căpeta vre-odată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 35 cr. Pentru trimitere franco 48 cr. deosebit. Ed. Bartilla-Winkler Viena 19/1. Sommergasse 1. În Sibiu: în farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Ocnei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gușteriții și str. Cisnădiei. În Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săse: farmacia Lederhiller; Sighișoara: farmacia lui Ligner. Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu se poate căpeta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. 5 21—

Cine iubeste

o față delicată, curată fără pistrui o piele moale mlădioasă și un tein rosaceu?

Acela se se spele zilnic cu cunoscutul

Săpun de lapte de erin

medicinal al lui 65 24—26

Bergmann

(Marca de scutire: 2 băieți)

dela Bergmann & Co., Dresda și Teschen pe/E. Bucata cu câte 80 bani se află la:

Farmacia la „Ursu“ } în Sibiu.

I. B. Misselbacher }

Parfumeria Meltzer, strada Cisnădiei.

Gustav Meltzer, strada Gușteriții nr. 25.

CAROL ARZ, strada Cisnădiei.

Prima fabrică ardeleană de lumini de stearini,
Piața-mare.

Intrarea strada Cisnădiei nr. 10.

Schimbare de local!

Restaurațiunea „Bere de Trei-stejari“

al lui **Henrich Ballmann**

se află din 1 Sept. a. c. în casa proprie a fabricii de bere de Trei-stejari

Str. Cisnădiei nr. 10 și Str. Brukenthal nr. 5

vis-à-vis de conditoria Frentz.

Făcând aceasta cunoscut onor. public, vin a-mi exprima tuturor stimaților mei oaspeți sincerile mele mulțumite pentru binevoitoarea încredere cu care m'au împărtășit până acum, rugându-i totodată a-mi păstra aceasta încredere și în noul local.

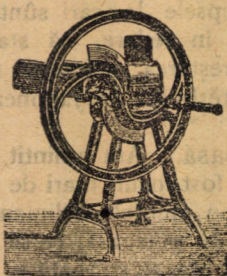
Ca și până acum vîndere cu detalii de bere excelentă de Trei-stejari așezată (Lager), vinuri bune cunoscute de naturale și mîncări recunoscute de gustoase.

Cu deosebită stimă

Henrich Ballmann.

192 1—

Intrarea strada Cisnădiei nr. 10.

Triere,

Scaun de tăiat paie,

Tăietoare de napi,

Cuțit de tăiat paie.

Descriere detaliată și liste

de prețuri la cerere.

Liferare

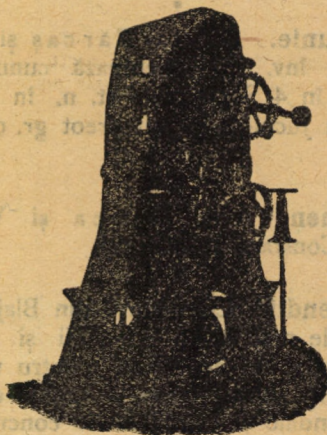
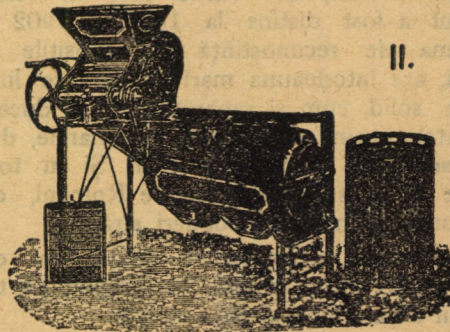
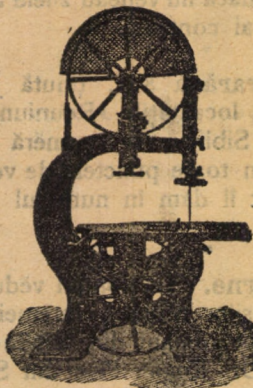
de

mașini

pentru

prelucrarea

lemnului și ferului.

Carol F. Jickeli,
Sibiu.

185 2—

ANUNȚ.

Subsemnatul măiestru am onoare a aduce la cunoștința onoratului public român, că mi-am deschis

Boltă și atelier de pantofărie,

din 1 August 1904 în palatul Habermann din Sibiu.

Eu după-ce am făcut experiență, prin orașele cele mai mari din țeară și străinătate, pe urmă așezându-mă în Budapesta, am fost un șir lung de ani ca unul dintre cei mai buni măiestri.

M'am decis, ca să-mi deschid o boltă, împreună cu atelierul meu de pantofărie, între frații români din Sibiu, care e totodată și locul meu natal.

Voiu să dau o dovadă vie, că eu sînt unul dintre măiestrii cei mai practici. — În boltă mea se găsește tot felul de lucru gata, pentru domni, dame și copii, carele e pregătit din pielea cea mai fină, de șevron, precum și de bocs. Păpușii se fac în atelierul meu propriu, și sînt făcuți după modelele cele mai nouă, franțuzești și englezești. — Asemenea esecut și lucruri de comande, pe cari promit, a le face prompt solid și cu prețurile cele mai moderate.

Sperând că frații români îmi vor da mîna de ajutor, cu tot felul de comande.

Rămân al onor. public stimător

Ignatie Moldovan.

186 3—5

Băeți și fetițe

să primesc în cuartir și vipt.

Informațiuni la administrația »Foi Poporului«.

Nr. 512/904.

184 3—3

Publicațiune de licitațiune.

Comuna Orlat comitatul Nagyszeben ca proprietară a teritorului de pădure »Padina Pușcașului« constatător de 396 3 jugere conform ordinațiunii Inaltului Ministru de agricultură nr. 151941/3—1903 prin care a consens vânzarea lemnelor din acest teritor de 20137 metri cubici lemne de lucru de brad, 20461 metri cubici lemne brad și fag de fog.

Licitațiunea de vânzare se va ține în cancelaria comunală din Orlat în 27 Septembrie 1904 la 10 ore dimineața, verbal și prin oferte închise provăzute cu 10%, dela prețul de strigare.

Prețul de strigare e de 40436 coroane. Ofertele intrate mai târziu nu se iau în considerare.

La ofertele închise e de a se acorda vadul prescrip. Condițiunile de licitațiune se pot vedea în orele oficiale la oficiul pretorial în Seliște, la oficiul curatoratului silvanal reg. ung. din Seliște, și la primăria comunală din loc.

Orlat, în 11 August. 1904.

Primăria comunală:

Dregan,
notar.

Iosif Zidu,
primar.

În viața asta nioi odată

nu se va da acest prilej

500 bucăți 1 fl. 95 cr.

Un orologiu aurit, punctual cu garanță pe 3 ani, împreună cu un lanț potrivit; 1 cravată domoască, 5 batiste fine, 1 inel admirabil cu imit de piatră scumpă, 1 pungă de bani din piele, 1 oglindă de toaletă pentru buzunar, 1 păr. de nasturi pentru manjete, 3 nasturi pentru piept cu încheietoare de aur-double 3%, 1 garn. de recușite pentru scris, 1 album frumos cu 36 tablouri foarte frumoase, 1 ac de cravată parisian (noutate), 1 păr. cercei cu briliant de simli, 5 obiecte glumete pentru tineri și bătrâni, 20 buc. obiecte de scris foarte folositoare și încă 408 buc. diferite obiecte de casă. Toate acestea împreună cu orologiu, care singur ajunge prețul costă numai 1 fl. 95 cr. — Expedarea se face cu ramburs, ori după primirea banilor dela magazinul principal din Viena.

P. LUST, Krakau nr. 239.

NB. Dacă nu corespunde marfa: banii se înapoiază. 175 1—1

Senegin

contra tusei, răgușeli, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului, astmei, greutății de respirat, lungorei și tusei sâci. Vindecă sigur și repede. Prețul 1 cor. 20 fl. și 2 cor.

Capate unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răcelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scintiturilor. Cele mai îmbătănite boale le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fl. și 2 cor. 48 13—

Centarin. Contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, scârziurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățarea sângelui. Prețul 1 cor. 20 fl. și 2 cor.

Kajodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățarea sângelui la sifilis, burile tineretelor. 1 sticlă 2 cor.

Laxbombs. Iach. mui e cauza diferitelor pătări de inimă și alte.

Gremială în 1903 la expoziția industrială din Berlin, medalia de aur.
1903 la expoziția economică din Ginevra, medalia de argint.

38 13—26

VICTOR HESS
fabrică de cumpene
Nagyszeben (Sibiu)
(Hongrie)
Referențe de prima ordine. O O O
O O O Liste cu prețuri gratuit.

— Ieftin și aduce fructe bogate! —

Pentru economi și crescători de vite.

— Recunoscut de cel mai bun —

dres de nutreț

pentru toate animalele și galițele este
dresul de nutreț din Sebeșul-săs.
Regensburg

produs în fabricile lui Louis Meise în Sebeșul-săs. (Transilvania) și Regensburg (Bavaria). Prin acest dres se ating rezultate splendide. Mare medalie de aur, medalie de onoare dela expozițiile din Londra, Bruxela, Paris, Hamburg, Viena și Budapesta. Număroase scrisori de recunoștință.

95 38—52

Ingrășare repede! Carne bună! Lapte malt și bun! Scut contra boalelor și epidemiilor!

Biroul central de vânzare a fabricii chem. a lui Louis Meise în Sebeșul-săs.

Prețul per pachet 1/2 chlgr. 90 bani, 9 pachete 4 1/2 chlgr. pe postă franco și cu rambursă 8 cor.

La fiecare transport este alăturat instrucție de folosire.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiu

107 20—

— Intemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cîsnădiei nrul 5 (edificiile proprii),

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

— contra pericolului de incendiu și exploziune, —
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

— Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului. —

Valori asigurate contra incendiului: **Capitale asigurate asupra vieții:**

95,727.010 coroane.

10.102.362 coroane

Intemeiere institutul a solvit:

pentru capitale asigurate pe viață 2,920.063 c.

Nr. 2009/1904.

191 1-1

Publicațiune.

Podirea cu podine nouă de stejar a podului de peste Olt, care este proprietatea comunelor Voila și Cinșor, se dă în licitațiune publică în 11 Septemvrie st. n. a. c. la 2 ore după amiezii la cancelaria comunală din Voila.

Prețul strigării 3900 Cor.

Doritorii de a licita au de a depune înainte de începerea licitațiunii un vadiu de 10%, în bani gata sau hârtie de valoare, care vadium însă se va estrada numai după luarea de bună a lucrării.

Condițiunile mai detaliate se pot vedea în orele oficioase la cancelaria notarială din Voila.

Voila, 25 August 1904.

În numele ambelor primării comunale:

Danilă Șerban,
notar cerc.

De vânzare.

Se afla o mașină de lână de făcut caler, și lup de scărmanat lângă mașină, să poate pune unde are voie, în casă, în sură, sau în grajd. A se adresa la

Paraschiva Stoia,
Orlat (Felsenkeller).

190 1-1

Hotel Elisabeta în Alba-Iulia.

Aranjare cu totul nouă, odăi cu preț ieftin, serviciu prompt și repede, culină de rangul prim, vinuri escelente, sală frumoasă de mâncare.

Omnibus la toate trenurile.

Locul de întâlnire, și cel mai plăcut hotel al călătorilor în afaceri comerciale și al comercianților de vin din provincă.

De sprijinul binevoitor al p. t. public se roagă

Cu distinsă stimă

193 1-3

Lefkovics,
hotelier.

Surprinzător de ieftin!

168 1-1

500 obiecte de lux numai cu 3 Cor. 80 bani (Marce 3 25).

Un orologiu anker de precisiune 36 ore, splendid, aurit, cu mers regulat, cu garanță de 3 ani, împreună cu lanț potrivit, 1 cravată de mătășă pentru domni, modernă, 3 bucăți batiste de buzunar, 1 inel de domni cu peatră imitată, o țigaretieră cu chilibar, un splendid portmoneu de piele, 1 oglindă splendidă de buzunar pentru toaletă, un cuțit de buzunar, 1 păr, butoni de manșete, 3 bumbi la piept, aur-doublé, cu încheiere patent, 1 album dragălaș de chipuri, cuprinzând 36 ilustrații cele mai frumoase din lume, 1 broș de dame, elegant, (Novitate), 5 obiecte de lux, mare veselie pentru tineri și bătrâni, un epistolier folositor 20 de obiecte importante de corespondență și încă 400 buc. diverse obiecte, neîncunjurate de lipsă în casă. **Toate la oală, împreună cu orologiu, care singur e vrednic acești bani, costă numai 3 Cor. 80 b.** Trimitere cu rambursă sau expedând banii înainte prin casa de export

S. Urbach, Cracovia (Krakau) 54/N.

NB. Pentru-ce nu convine, se returnează banii.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere stă în legătură cu cele mai mari bănci din țară și esoperează

împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cele mai ieftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5%.

Credit personal

Cea mai bogată baie feruginoasă în acid carbonic și baie de nămol,
idroterapie rațională, cură de zăr și lapte.

DORNA

in
Carpații Bucovinei,

stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței arie.

Palate monumentale de cură, apaduate din izvoare alpine, canalizație, lumină electrică, cale pentru biciclete, concerte, excursiuni în România, Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsura, cu cai și plute.

Succese splendide la boale de nervi femelești și cele de inimă, la anemie arteriosclerocă și escodate. Prospekte gratis. La consultațiuni medicale răspunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. Dr. Arthur Loebel. 154 10—10

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că 'mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din Piața-mică nr. 2, tot în Piața-mică nr. 11

in dosul păpușcarilor.

De oare-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 coroane anual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a pute servi cu prețuri și mai ieftine, și 'mi-am propus, ca — dacă Dumnezeu îmi va ajuta — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țărănești, precum *bumbac, pâr, lănică, arniciu, țesături*, mai multe soiuri de *pânză*, cum și *cârpe de pâr*, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în *cămeși de chiffon, creton, Oxford și Trico*, apoi *ismene, gulere, manșete, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, plotiere, cămeși de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaluri, barcheturi, stoffe de pâr*, și toate căptușelile recerute la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o mișă aici neamintii articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre estinătatea și soliditatea prăvăliei mele.

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitorul seu sprijin, semnez

Cu toată stima

89 20—

Aurel Popescu.

Calitate escelentă!

Prețuri ieftine!

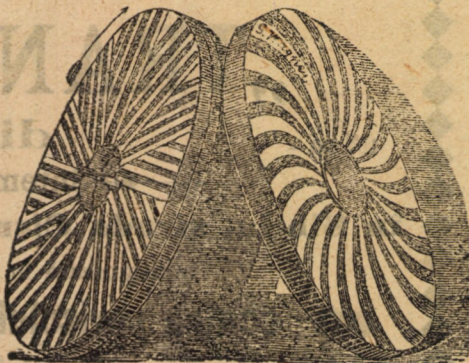
Pietri de moară!

179 5-9

De Buda, cu și fără remișe, Traeyt de Königsberg din o bucată.

Mare asortiment!

Garanție deplină!

Catalog gratis și franco.

SAM. WAGNER.

Prima turnătorie de fer sibiliană, fabrică de meșni economice, institut de edificat mori și neguțătorie de fer,

Sibiu, Târgul de fân (Heuplatz) nr. 1.

George Schenker & Fiu

Fabrică de spirt și denosit liber de spirt

Sibiu, — Hermannstadt, — Hermannstadt.

cu deposit liber